

פרק 1.

סמכויות בסיסיות בתנועה

הגדרות בסיסיות

כל קובץ חקיקה הינו ריכוז הדין הקיים, אך אינו המקור שהדין נלקח ממנו, ולכן על מנת להכיר את לשון החוק או התקנות במאת האחוזים יש לבדוק ברשומות. קובץ החקיקה עליו אנו מסתמכים במסגרת עבודתנו כשוטרי תנועה הינו בעיקר אוגדן דיני התעבורה.

דין

דין הינו כל מה שמחייב בתחום מסוים, כולל חוקים, תקנות ופסיקה המנחה ומפרשת את החוק במקום שאינו ברור.

חוק

הוראות מחייבות, שנקבעו ע"י מליאת הכנסת ועברו את הפרוצדורה של הקראה ראשונה, שנייה ושלישית.

פקודה

למעשה, זהה מבחינה מהותית לחוק. ההבדל הוא, שבמקורה נקבעה לפני קום המדינה, בתקופת המנדט או אפילו בתקופה העות'מאנית. תיקון לפקודה נעשה ע"י הכנסת, כמו תיקון לחוק.

תקנה

הוראות מפורטות לביצוע ואכיפת החוק. בד"כ החוק עצמו קובע איזה שר רשאי להתקין תקנות בנושא מסוים, ולפעמים קובע גם תנאים, כמו למשל אישור של ועדת כנסת או הסכמה של שר אחר או של גורם כלשהו אחר. תקנות התעבורה ברובן מותקנות ע"י שר התחבורה (חלקן ע"י שר המשפטים או ע"י שר התחבורה באישור שר המשפטים וחלקן ע"י שר התחבורה ושר הבריאות). התקנות מפורסמות ב"רשומות" בחלק הקרוי "קובץ התקנות".

חוק עזר

הוראות מפורטות לביצוע ואכיפת החוק בתוך שטח שיפוט של רשות מקומית מסוימת. מועצת העיר מתקינה את חוקי העזר בשורה של נושאים שנקבעו בפקודת העיריות. חוקי העזר מפורסמים אף הם ב"רשומות".

העיכוב התעבורתי – תקנה 9 לת"ת

תקנה 9(א) – "לא ינהג אדם רכב אלא אם נמצאים אתו רשיון הרכב, רשיון הנהיגה, תעודות הביטוח או כל תעודה או רשימת תנאים שניתנה על פי דין לגבי נהיגתו של אותו אדם או לגבי הרכב האמור.

רשות הרישוי רשאית לפטור נוהג רכב שבבעלותו של תאגיד המעסיק קצין בטיחות לפי חלק לתקנות אלה מן החובה להחזיק רשיון רכב או תעודות ביטוח בשעת נהיגה ברכב בתנאים אלה:

(1) נוהג הרכב מחזיק צילום מרשיון הרכב ומכל תעודה המתייחסת לרכב, וצילום מרשיון להסעה מיוחדת ברכב או להסעת סיור ברכב, לפי העניין, שניתן לפי צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסעת סיור, הסעה מיוחדת והשכרת רכב), התשמ"ה – 1985, ומתעודת ביטוח המראה על פניו שהם בני תוקף וחתומים בידי קצין הבטיחות ובחותמתו שצוין בה מספר כתב ההסמכה שלו.

(2) הנוהג יציג, לפי דרישתו של שוטר, תוך הזמן שקבע השוטר, את רשיון הרכב ואת תעודת הביטוח המקוריים.

אם נפשט זאת:

תקנה 9(א) מדברת על חובת נשיאת רשיונות ותעודות.

"לא ינהג אדם, אלא אם נמצאים איתו:

1. רשיון רכב
2. רשיון נהיגה
3. תעודת ביטוח

- אג -

4. כל תעודה או רשימת תנאים שניתנה עפ"י דין לגבי נהיגתו של אותו אדם או לגבי הרכב האמור".

המשך הסעיף מסביר, כי לתאגידים המעסיקים ק.בטיחות עפ"י התקנות ניתן להחזיק צילום מ-:

} חתומים ע"י ק. הבטיחות	1. רשיון הרכב
	2. כל תעודה המתייחסת לרכב
	3. תעודת ביטוח

במקרה ששוטר מבקש להציג את רשיון הרכב או תעודת הביטוח, מחויב הנהג להציגם בפניו בזמן ובמקום שנקבע.

תקנה 9(ב) "הנהג ברכב או אדם שיש לו שליטה על הרכב ונמצא בקרבתו יציג כל רשיון או תעודה אחרת, כאמור בתקנת משנה (א), לכל אדם שהורשה לכך על ידי הרשות או לכל שוטר או לבוחן הנושא עמו תעודת בוחן, לפי דרישתם.

לא היה בידי נהג הרכב להציג אותה שעה אחת התעודות האמורות, יציג אותן בעצמו, תוך חמישה ימים, במקום שנקבע על ידם".

אם נפשט זאת:

תקנה 9(ב) לת"ת מדברת על חובת הצגת רשיונות ותעודות (בשונה מתקנה 9(א) לת"ת המחייבת את נשיאת התעודות).

"הנהג ברכב או אדם שיש לו שליטה על הרכב ונמצא בקרבתו יציג:

1. כל רשיון.

- אג -

2. כל תעודה אחרת, כאמור בתקנה (א), לכל אדם שהורשה לכך ע"י הרשות.

- אג -

לכל שוטר

- אג -

בוחן הנושא עמו תעודת בוחן לפי דרישתו".

לפי מדיניות אגף התנועה, אין לדרוש מאזרחים להתייצב בתחנות המשטרה/ בלשכות/ שלוחות לצורך הצגת הרשיונות החסרים, אלא להגיש דוחות בהתאם.

תקנה 9(ג) - "אדם יחזיק את התעודות, כאמור בתקנה זו, בכל עת במצב נקי וניתן לקריאה".

סעיף 69 לחסד"פ - סעיף נוסף המחזק את נושא הסמכות לדרוש מאדם להציג מסמכים ולהזדהות בפני השוטר העוצר, האומר: "הוקנתה בחיקוק הסמכות לחפש במקום, בכליו או על גופו אדם, או הסמכות לדרוש מאדם הצגת מסמכים, רשאי בעל הסמכות לעכב אדם או כלי כדי לאפשר את החיפוש או העיון במסמכים, וכן רשאי הוא לדרוש מהאדם למסור שמו ומענו".

סמכות מעצר ללא צו על פי פקודות התעבורה

סעיף 23 לחסד"פ

"23(א) - שוטר מוסמך לעצור אדם אם יש לו יסוד סביר לחשד שאותו אדם עבר עבירה בת מעצר והתקיים אחד מאלה:

(1) האדם עובר בפניו או עבר זה מקרוב עבירה בת מעצר, והוא סבור, בשל כך, שהוא עלול לסכן את ביטחונו של אדם, את ביטחון הציבור או את ביטחון המדינה.

(2) אם יש לו יסוד סביר לחשש שהחשוד לא יופיע להליכי חקירה.

(3) אם יש לו יסוד סביר לחשש ששחרור החשוד או אי-מעצרו יביא לידי שיבוש הליכי משפט ובכלל זה העלמת רכוש, השפעה על עדים או פגיעה בראיות בדרך אחרת.

(4) יש לו יסוד סביר לחשש שהחשוד יסכן את ביטחונו של אדם, את ביטחון הציבור או את ביטחון המדינה.

(5) האדם חשוד שעבר אחד מאלה:

(א) עבירה שדינה מיתה או מאסר עולם.

(ב) עבירת ביטחון, כאמור בסעיף 35(ב).

(ג) עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג – 1973, למעט עבירה הנוגעת לשימוש בסם או להחזקת סם עצמי.

(ד) עבירה שנעשתה באלימות חמורה או באכזריות או תוך שימוש בנשק חם או קר.

(ה) עבירת אלימות בבן משפחה כמשמעותו בחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א – 1991.

(6) האדם משוחרר בערובה, ויש יסוד סביר להניח כי הוא הפר תנאי מתנאי השחרור או כי הוא עומד להימלט מהדין, או שיש יסוד לחשש שהוא נמלט ממשמורת חוקית.

(7) בחוק זה, "עבירה בת מעצר" – כל עבירה למעט חטא.

(א) שוטר מוסמך לעצור אדם ולהביאו לתחנת המשטרה לתכלית שלשמה ביקש לעכבו, אם האדם אינו מצייט להוראותיו שניתנו על פי סמכויות העיכוב המסורות לו כדין, או אם הוא מפריע לו להשתמש בסמכויות העיכוב.

(ב) לא יעצר אדם לפי סעיף זה אם ניתן להסתפק בעיכוב.

אחד הסעיפים החשובים ביותר המסייעים לנו בביצוע מעצרו של אדם ללא צו הינו סעיף 23 לחסד"פ.

סעיף זה מקנה לנו סמכות ללא צו לעצור אדם שעבר עבירת תנועה, זאת מאחר שכל עבירות התעבורה הן עבירות שהעונש עליהן הינו עד שנתיים מאסר, ולכן מסווגות כעבירות מסוג עוון (עוון = 3 חודשים עד 3 שנים עונש מאסר). יש להדגיש, כי ההשלכה של סעיף זה לעבודת שוטר התנועה הינה "סיכון ביטחוני של אדם". על מנת להבהיר את הנושא להלן שתי דוגמאות נפוצות:

1. אדם הנוהג תוך כדי השפעת סמים / אלכוהול ובכך מסכן את הציבור.
2. אדם שנוסע במהירות 180 קמ"ש.

עפ"י מדיניות את"ן, יש לשאוף להשתמש בסמכות העיכוב לפני השימוש בסמכות מעצר!

סעיף 28 לפקודת התעבורה:

כל שוטר רשאי (לא חייב) לתפוס (לעצור) בלי צו מעצר, נהג של רכב העונה על התנאים הבאים:

1. העובר עבירה לעיניו (של השוטר).
2. עבירה לפי סעיפים 62 ו-63 לפקודת התעבורה.
3. א. אם אינו מגיד את שמו ומענו.
ב. או אינו מציג את רשיונו כשנדרש לכך.
ג. או אם אין על הרכב סימן הזיהוי שנקבע.

סעיף 23 לחסד"פ, בניגוד לסעיף 28 לפקודת התעבורה, מקנה את הסמכות לעצור אדם ללא צו מעצר, גם אם הנהג מזדהה.

סעיף 62 לפקודת התעבורה

"העובר אחת העבירות האלה, דינו מאסר שנתיים או קנס של 49,800 ₪, ואם העבירה היא עבירת קנס שדן בה בית משפט – קנס 5,000 ₪:

1. מפר הוראה מהוראות פקודה זו.
2. נוהג רכב בדרך בקלות ראש, או ברשלנות, או במהירות שיש בה בנסיבות המקרה סכנה לציבור, אך אם היא פחותה מן המהירות המקסימלית שנקבעה.
3. הוא שיכור בהיותו נוהג רכב, או בהיותו ממונה על הרכב, בדרך או במקום ציבורי.

4. בהיותו נוהג רכב שדרך נהיגתו גרמה לעבירה או מסרב להגיד שמו או מענו או מגיד שם או מען כוזבים.
5. בהיותו בעל רכב או מחזיק רכב או מי שהרכב בשליטתו, אינו מוסר מיד, לפי דרישתו של שוטר, ידיעה שבידו למסרה והיא עשויה להביא לזיהויו ולתפיסתו של נוהג הרכב שהיה מעורב בתאונה או שבדרך שימושו ברכב היה משום עבירה, אלא שאם נדרש למסור את הידיעה בכתב – עליו למסרה תוך 15 יום מיום הדרישה.
6. בהיותו נוהג רכב מנועי או ציבורי, אינו מציג את הרשיונות כשהוא נדרש לכך ע"י שוטר.
7. בהיותו נוהג רכב, אינו עוצר בשעה שבגלל הימצאות רכבו בדרך אירעה תאונה לאדם, או לבהמה או לרכב שאדם ממונה עליהם, ואינו מגלה, כשנדרש לכך, שמו ומענו שלו, שמו ומענו של בעל הרכב ואת תו הרישום או המספר של הרכב.
8. מפר הוראות תמרור שבדרך או אות הניתן על ידי שוטר במדים.
9. מזייף כל סימן המשמש לזיהוי רכב או כל רשיון שניתן לפי פקודה זו או שבמרמה הוא משנה אותם או משתמש בהם או משאילם לאחר או מניח לאחר להשתמש בהם.
10. משנה שלא כדין רישום של טכוגרף.

הבהרות:

- ※ כל עבירה בפקודות או בתקנות התעבורה שלא נקבע לה עונש ספציפי, העונש המרבי הוא שנתיים מאסר ו/או עונש קנס עד 49,800 ₪ (אם כן נקבע עונש ספציפי לעבירה מסוימת יחול העונש הספציפי של אותה עבירה).
- ※ כאשר מדובר בעבירות מסוג ברירת קנס, לאזרח שמורה הזכות לבחור בקנס קבוע עפ"י קטגוריות שונות לכל עבירה ובמקרה של תשלום הקנס איננו צפוי לכל עונש נוסף. במקרה שביקש להישפט, העונש המרבי על כל ברירות הקנס הינו קנס של 5,000 ₪.
- ※ על כל עבירה שהיא, אפילו עבירת קנס, שדן בה בית המשפט, יש סמכות לפסילה בלי הגבלה (עד פסילה לצמיתות).